

T.C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 24301423-10.06.01-E.16476274

10.11.2020

Konu : Okul Kantinlerinde Satılacak Gıdalar ve
Eğitim Kurumlarındaki Gıda İşletmelerinin
Hijyen Yönünden Denetlenmesi

GENELGE
2020/8

- İlgili : a) 6331 Sayılı Sağlık ve Güvenlik Kanunu.
b) 1593 Sayılı Umumî Hıfzıssıhha Kanunu.
c) 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu.
ç) 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu.
d) 6245 Sayılı Harcırah Kanunu.
e) 5362 Sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kurulları Kanunu.
f) 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun.
g) Tarım ve Orman Bakanlığının 05.02.2013 tarihli ve 28550 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Okul Kantinlerine Dair Özel Hijyen Kuralları Yönetmeliği.
ğ) Tarım ve Orman Bakanlığının 17.12.2011 tarihli ve 28145 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanan Gıda İşletmelerinin Kayıt ve Onay İşlemlerine Dair Yönetmelik.
h) Millî Eğitim Bakanlığı’nın 07.09.2013 tarihli ve 28758 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği.
ı) Millî Eğitim Bakanlığı’nın 09.02.2012 tarihli ve 28199 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Okul-Aile Birliği Yönetmeliği.
i) Sağlık Bakanlığının 29.07.2015 tarihli ve 29429 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İkyardım Yönetmeliği.
j) Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının 17.07.2013 tarihli ve 28710 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik.
k) Sağlık Bakanlığı, Çiğli Bakanlık ve Tarım ve Orman Bakanlığının 05.07.2013 tarihli ve 28698 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Hijyen Eğitimi Yönetmeliği.
l) Tarım ve Orman Bakanlığının 19.02.2020 tarihli ve 31044 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği.
m) Tarım ve Orman Bakanlığının 22.10.2020 tarihli ve 31282 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Okul Gıdası Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2020/23).

Bakanlığımıza bağlı resmî ve özel okul/kurumların bünyesinde faaliyet gösteren yemekhane, kantin/kooperatif, kafeterya, büfe ve çay ocağı gibi gıda işletmelerinin gıda güvenilirliği ve hijyen standartları bakımından denetimi, izleme ve değerlendirilmesi ilgili (a-b-c-ç)’de kayıtlı Kanun, İlgili (g)’de kayıtlı Yönetmelik ile İlgili (m)’de kayıtlı Tebliğde rultusunda yürütülmektedir.

Temel eğitim ve ortaöğretim yaşı grubundaki çocuklarda kontrolsüz bir şekilde tüketilen enerji değeri yüksek, besin değeri düşük yiyecek ve içeceklerin yetersiz, dengesiz beslenmeye bağlı olarak obezite, zayıflık, kemik/diş sağlığı bozuklukları, çeşitli vitamin ve mineral yetersizliklerine neden olduğu ve yetkinlik döneminde görülen bazı kronik hastalıklara

(kardiyovasküler hastalıklar, diyabet, bazı kanser türleri vb.) zemin olu turdu u bilinmektedir. Bazı bula ıcı hastalıklar ile gıda zehirlenmelerinin kayna mını gıda güvenilirli i kurallarına uyulmadan üretilen, satı a veya tüketime sunulan gıda maddeleri te kil etmektedir.

Ö renci, kursiyer ve çalı anlara (kantin/kooperatif yemekhane, kafeterya, büfe, çay oca ı gibi gıda i letmelerinde) do ru beslenme alı kanlıkları kazandırılması, sa lıklı beslenme ortamları olu turulması ve bunların güvenilir gıdaya eri imleri konusunda bazı önlemlerin alınması zorunluluk haline gelmi tir.

Bu kapsamda; gıda i letmelerinde Sa lık Bakanlı ı Bilim Kurulu tavsiye kararlarına uygun olarak belirlenen okul gıdası kriterlerine uyum sa lanması ve lgi (g)'de kayıtlı Yönetmelik'e göre güvenilir gıda üretimi için gerekli olan hijyen artlarının (personel, ekipman, ham madde, ortam hijyeni vb.) olu turulması, üretim ve servis a ması da dâhil olmak üzere ö rencilerin sa lı ı açısından risk olu turabilecek nedenlerin ortadan kaldırılması amacıyla a a ıda belirtilen esaslara göre denetim, gözetim ve sistem yönetimi uygun görülmektedir.

Buna göre;

A- Denetim Faaliyetleri:

1. Okul/Kurumların Denetim Faaliyetleri:

a) Elli ve daha fazla çalı anı bulunan okul/kurumlarda gıda i letmelerinin denetimleri, okul/kurum i veren/i veren vekili (okul müdürü/müdür yardımcısı) ba kanlı ında “Okul/Kurum Sa lı ı ve Güvenli i Kurulu”ndan iki üye ve okul aile birli i yönetiminden 1 (bir) velinin katılımı ile olu turulan komisyonca her ay gerçeikle tirilir.

b) Elliden az çalı anı bulunan okul/kurumlarda gıda i letmelerinin denetimleri, okul/kurum i veren/i veren vekili (okul müdürü/müdür yardımcısı) ba kanlı ında “Okul/kurum Sa lı ı ve Güvenli i Ekibi veya Okul/Kurum Risk De erlendirme Ekibi”nden iki üye ve okul aile birli i yönetiminden 1 (bir) velinin katılımı ile olu turulan komisyonca her ay gerçeikle tirilir.

c) Denetimlerde yer alan komisyon üyelerinin “Okul/Kurum Gıda letmesi Denetimi E itimi” almaları sa lanır.

ç)Bakanlı ımıza ba lı Okul/kurumlarda gıda i letmelerinin denetimleri, <http://merkezisgb.meb.gov.tr/www/gida-isletmeleri-denetimi/dosya/40> sayfasında yayımlanan “Okul/Kurum Yemekhane, Kantin/Kooperatif, Kafeterya, Büfe, Çay Oca ı Gibi Gıda letmelerinin Kontrol ve Denetimine li kin Uygulama Kılavuzu (Denetim Uygulama Kılavuzu)” ve ekinde yer alan formlara uygun olarak gerçeikle tirilir.

d) Gıda i letmeleri denetiminde okul/kurum müdürlüklerince gıda güvenilirli i açısından tespit edilen büyük uygunsuzlukların bildirimini, aynı gün içerisinde l/ lçe Millî E itim Müdürlü ü tarafından l/ lçe Tarım ve Orman Müdürlü ü ve l Sa lık Müdürlü ü/ lçe Toplum Sa lı ı Merkezlerine denetim uygulama kılavuzuna uygun olarak yapılır.

e) Okul/Kurum müdürlüklerince küçük uygunsuzluk tespit edilmesi hâlinde, lçe Millî E itim Müdürlü ü Sa lı ı ve Güvenli i Bürosu (lçe SG Büro)/ l yeri Sa lık ve Güvenlik Birimlerine (l SGB) 3 (üç) i günü içinde bildirim yapılır.

2. lçe Millî E itim Müdürlükleri Denetim Faaliyetleri:

a) lçe Millî E itim Müdürlü ü SG Bürolarınca, Kaymakamlık Makam Onayı ile “ lçe Gıda letmeleri Denetim Ekipleri” kurulur.

b) lçe Gıda letmeleri Denetim Ekipleri, l Millî E itim Müdürlü ü gıda i letmeleri denetim komisyonu havuzunda yer alan bir temsilcinin ba kanlı ında, lçe Toplum Sa lı ı Merkezi (TSM) ve lçe Tarım ve Orman Müdürlü ünden birer temsilciden olu turulur.

c) Denetimler; lçe SG Bürosu yöneticisi koordinesinde, ilçe sınırları içerisinde bulunan okul/kurumlarda her e itim ö retim yılında en az bir defa; insan sa lı ı ve gıda güvenilirli i açısından tehlike olu ması ve acil tedbirler gerekmesi durumunda (okul/kurum denetim komisyonunca yapılan denetim ve kontrollerde gıda güvenli i ile ilgili büyük uygunsuzluklar aynı gün, di er küçük uygunsuzluk bildirimleri ve ikâyetler ise 3 i günü içinde) ivedilikle yapılır.

ç) Denetimler, Denetim Uygulama Kılavuzu ve ekinde yer alan formlara uygun olarak gerçeikle tirilir.

d) lçe gıda i letmeleri denetim ekiplerince ilgili kılavuza göre denetim, bildirim, uygunsuzluk takip denetimleri gerçeikle tirilir. Denetim sonunda düzenlenen raporlar 3 i günü içerisinde ilçe denetim ekibi ba kamı tarafından lçe SG Bürolarına teslim edilir.

e) Denetim sürecinde belirlenen uygunsuzlukların ortadan kaldırılmaması hâlinde “Millî E itim Bakanlığı Okul Aile Birli i Yönetmeli i”ne göre gıda i letmeleri ile yapılan sözleşmelerin fesih süreci ve gıda i letmelerine uygulanacak cezai müeyyideler Okul Müdürlü ü ve İlçe Millî E itim Müdürlü ü tarafından takip edilir.

f) İlçe denetim raporlarının İlçe SG Bürolarınca Denetim Uygulama Kılavuzu'na uygun olarak İl SGB'ye, İlçe Toplum Sa lı ı Merkezine ve İlçe Tarım ve Orman Müdürlü üne iletilmesi sa lanır.

3. 1 Millî E itim Müdürlükleri Denetim Faaliyetleri:

a) 5216 sayılı Büyük ehir Belediyesi Kanunu'na göre büyük ehir olmayan illerde, İl Gıda letmeleri Denetim Ekipleri olu turulur. Büyük ehir olan illerde ise denetimlerin tarafsızlık, gizlilik, tutarlılık, geçerlilik ve sürdürülebilirlik ilkesi içerisinde koordine edilmesi sa lanır.

b) İl Millî E itim Müdürlüklerinde gıda i letmelerinin kontrol, denetim, izleme ve de erlendirme faaliyetleri İl SGB koordinatörü yönetiminde İl Sa lık Hizmetleri sorumlusu tarafından yürütülür.

c) İl SGB'lerce, İlçe Denetim Ekiplerinde yer alacak ve yeterli sayıda üye bulunan denetim komisyonu üye havuzu olu turulur.

ç) Gıda i letmeleri denetim komisyonu üyesi havuzunda (öncelikli olarak sa lık hizmetleri alanı ö retmenlerinden, bulunmaması hâlinde biyoloji, sa lık bilgisi, yiyecek-içecek hizmetleri, gıda teknolojisi, kimya/kimya teknolojisi, sınıf veya di er alan ö retmenlerinden) görev alan personelin “Okul Sa lı ı Hizmetlerinde Denetim Komisyonu Üyesi E itimi Kursu”nu almaları sa lanır.

d) İl SGB'lerce olu turulan denetim komisyonu üye havuzundaki personelin Valilik Onayı alınarak görevlendirmeleri sa lanır. Onaya uygun olarak görevlendirilen personelin bilgilerinin MEBB S+ SGB Modülü'ne giri leri sa lanır.

e) İl Denetim Ekipler; gıda i letmeleri denetim komisyonu üye havuzundan bir temsilcinin ba kanlı ında, İl Sa lık Müdürlü ü ve İl Tarım ve Orman Müdürlü ünden birer temsilciden olu turulur.

f) Büyük ehir olmayan illerde; il mücavir alan sınırları içinde bulunan okul/kurumlarda gıda i letmelerinin denetimleri için İl Denetim Ekiplerince, İlçe Millî E itim Müdürlükleri için yukarıda açıklanan denetim faaliyetleri gerçekleştirilir.

g) Denetimler, yolluk ve yevmiye gerektirmeyecek ekilde, İl Millî E itim Müdürlüklerince araç tahsis edilerek planlanır; yolluk, yevmiye ve konaklama ihtiyaçları gerekmesi hâlinde ise İlgililerde (d)'de kayıtlı Kanun do rultusunda İl Millî E itim Müdürlüklerinin ilgili harcama kaleminden kar ılanır.

ğ) İl Denetim Raporlarının, İl SGB'lerce Denetim Uygulama Kılavuzu'na uygun olarak Destek Hizmetleri Genel Müdürlü ü yeri Sa lık ve Güvenlik Birimi Daire Ba kanlı ı ile İl Sa lık Müdürlü ü ve İl Tarım ve Orman Müdürlü üne iletilmesi sa lanır.

B- Gıda letmeleri, Gıda Güvenilirli i-Beslenme ve Hijyen artları:

1. Gıda letmeleri ile ilgili Genel Hususlar:

a) Bakanlı ımıza ba lı resmî ve özel okul/kurumların bünyesinde faaliyet gösteren kantin/kooperatif, kafeterya, büfe, çay oca ı gibi gıda i letmelerinin i sa lı ı ve güvenli i ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmesi,

b) Gıda i letmeleri çalı anlarının mevzuatlarda belirtilen ve yaptıkları i e özgü e itimleri almalarının sa lanması,

c) Gıda i letmelerinde İlgililerde (i)'de kayıtlı Yönetmelik'te belirtilen uygun sayıda ilk yardımcı bulundurulması,

ç) Gıda i letmelerinin İlgililerde ()'de kayıtlı Yönetmelik gere ince gerekli onay/kayıtlı lemlerini tamamlamı olması,

d) Gıda i letmelerinin yetkilisi ve çalı anların “Okul Kantinlerine Dair Özel Hijyen Kuralları Yönetmeli i E itimi”ne katılım sa lamaları,

e) Okul/kurumların bünyesinde faaliyet gösteren gıda i letmelerinde çalı anların yaka kartı takması,

f) Gıda i letmelerinin yetkilisi ve çalı anlarının, ö renciye ve di er personele kar ı nezaket kurallarına uygun davranması, İlgililerde (ı)'de kayıtlı Yönetmelik'in 22'nci maddesi kapsamında yer alan uygunsuz davranı lar konusunda okul/kurum yönetimlerince gerekli izleme ve de erlendirmelerin

yapılması,

g) Gıda işletmeleri tarafından Tarım ve Orman Bakanlığı'na ait Alo 174 Gıda Hattı ile ilgili bilgilendirme afilerinin asılması,

ğ) Gıda işletmelerinde satılan gıdalardan kaynaklı enfeksiyon veya zehirlenmeye maruz kalmı birden çok tüketiciden ikâyet alınması veya kişilerin zehirlendiğine dair rapor bulunması durumunda, ilgili gıda maddesinin satıştan ve tüketimden kaldırılarak okul/kurum yönetimlerinde Tarım ve Orman Müdürlüklerine ivedilikle bildirim yapılması,

h) Gıda işletmelerinde, yetersiz ve dengesiz beslenmeye neden olabilecek gıdaların tüketimini özendirici her türlü reklam, promosyon ve tanıtım amaçlı afi, poster, broşür vb. materyallerin kullanılmaması, bu materyallerin öğrencilerin sağlıklı beslenmelerini olumlu yönde etkileyecek nitelikte olmasına özen gösterilmesi ve bu materyallerin kullanımı konusunda okul/kurum yönetiminden izin alınması,

ı) Gıda işletmelerinde öğrenci/kursiyerlerin yemek dağıtımı ve benzeri işlerde görevlendirilmemesi,

ii) Gıda işletmelerinin satışını yapacağı ürünlerin ilgili meslek kuruluunca İlgili (e)'de kayıtlı Kanun'a göre belirlenen tavan fiyatlarının İlgili (f)'de kayıtlı Kanun gereğince gıda işletmelerinin görünür bir yerinde ilan edilmesi,

j) Gıda işletmelerinin görünür bir yerinde ilan edilen tavan fiyat listesinin okul/kurum yönetimince takip edilerek tavan fiyat üzerinde satışa izin verilmemesi,

k) Okul/kurum yönetimince öğrencilerin, kontrol ve denetimi olmayan işletmelerden (seyyar satıcılar vb.) yiyecek satın almamaları konusunda bilgilendirilmesi ile okul/kurumu etkileyen kontrol ve denetimi olmayan gıda satışı konusunda önleyici gerekli tedbirlerin alınması,

l) Gıda işletmelerinde İlgili (j)'de kayıtlı Yönetmelik'e uygun olarak ilk yardım malzemelerinin eksiksiz bulundurulması,

m) Kantin, kafeterya, büfe, çay ocağı gibi gıda işletmelerinde kayıtdışı personel çalıştırılmaması gerekmektedir.

2. Gıda Güvenilirliği ve Beslenme ile İlgili Hususlar:

a) Bakanlıkımıza bağlı resmî ve özel okul/kurumların bünyesinde faaliyet gösteren kantin/kooperatif, kafeterya, büfe, çay ocağı gibi gıda işletmelerinde satışa uygun olan/satışa uygun olmayan gıda ve içecekler ile belirlenen kriterleri sadıklarında satışa uygun olan gıda ve içecekler Sağlık Bakanlığı Bilim Kurulu önerileri doğrultusunda Sağlık Bakanlıkınca belirlenir. Belirlenen tüm esaslar <http://merkezisgb.meb.gov.tr/www/gida-isletmeleri-denetimi/dosya/40> sayfasında yayınlanır, gerekli hâllerde güncellenir. Satışa sunulacak tüm gıdaların İlgili (1)'de kayıtlı Yönetmelik'e ve Yönetmelik'e bağlı ikincil mevzuata uygun olması,

b) Kriterleri karılması hâlinde satışına izin verilen hazır ambalajlı gıdalarda okul gıdası logosu bulunması, logo bulunmayan gıdaların satışının yapılmaması,

c) Okul, pansiyon ve yurtlara yemek sağlayan gıda işletmeleri, yemek fabrikaları ve okul pansiyon yemekhanelerinde üretilen yemeklerin her çeşidinden alınan yeterli miktarda örnek hijyenik ve tek kullanımlık kaplarda 72 saat uygun koşullarda (soğukta ya da dondurarak) zorunlu olarak muhafaza edilmesi,

ç) Bakanlıkımıza bağlı resmî ve özel okul/kurumların bünyesinde faaliyet gösteren kantin/kooperatif, kafeterya, büfe, çay ocağı gibi gıda işletmelerinde satışa sunulacak olan gıdalar ile üretimde kullanılan ham maddeleri üreten gıda işletmelerinin Tarım ve Orman Bakanlıkından işletme onay/kayıt numarasının bulunması,

d) Gerekli izinleri alarak kantinde yemekhane hizmeti veren işletmeler hariç kantin/kooperatif, kafeterya, büfe, çay ocağı gibi gıda işletmelerinde çiğ et vb. ürünlerinin hiçbir şekilde bulundurulmaması; hazır veya yarı hazır hâlinde lenmit ve et ürünlerinin ise soğuk zincir kırılmadan, uygun şartlarda muhafaza edilmesi,

e) Çiğ olarak servis edilecek olan gıdaların (salata, meyve vb.) bol su ile iyice yıkanarak hazırlanması, hazırlandıktan sonra üzeri Tarım ve Orman Bakanlık tarafından verilen işletme kayıt numarası bulunan gıda işletmelerinin ürettiği streç-film gibi ambalaj malzemeleri ile kapatılarak servise kadar buzdolabında muhafaza edilmesi,

f) Servise sunulan gıdaların tüketimi için tercihen tek kullanımlık araç gereçlerin (bardak, tabak, çatal, kaşık vb.) kullanılması,

g) Okul/kurumlarda kantin olarak faaliyet gösteren gıda işletmelerinin, ilgili mevzuatlara uygun olarak gerekli yetki ve izinleri (ruhsat, kayıt, faaliyet de i ikli i vb.) almadan yemekhane faaliyeti gerçekle tirmemesi gerekmektedir.

3. Hijyen artları ile ilgili Hususlar:

a) Bakanlıkımıza bağlı resmî ve özel okul/kurumların bünyesinde faaliyet gösteren kantin, yemekhane, kafeterya, büfe, çay oca ı gibi gıda işletmelerinin İlgili (g) ve (k)'da kayıtlı Yönetmelik artlarına uygun olması,

b) Gıda işletmelerinde çalışanların İlgili (k)'da kayıtlı Yönetmelik'e uygun olarak Hijyen E itimi Sertifikaları olmadan çalıştırılmaması,

c) Gıda işletmelerinde çalışanların İlgili (k)'da kayıtlı Yönetmelik'in 9'uncu maddesinde yer alan "Çalışmaya engel teşkil eden hastalıklar" başlıklı maddesine göre, sağlık raporu olmadan çalıştırılmaması gerekmektedir.

Bakanlıkımız 10.03.2016 tarihli ve 2852893 sayılı "Okul Kantinlerinde Satılacak Gıdalar ve E itim Kurumlarındaki Gıda işletmelerinin Hijyen Yönünden Denetlenmesi Genelgesi" yürürlükten kaldırmıştır.

Denetim faaliyetlerinin yukarıda belirtilen esaslara uygun olarak hassasiyetle yürütülmesi, herhangi bir aksaklık meydana gelmeden yönetilmesi ve izlenmesi, geleceğimizin teminatı çocuklarımızın sağlıklı eğitim ortamlarında yetiştirilmesi, öğrencilerin ve çalışanların sağlığını korumak amacıyla süreçlerin İlgili mevzuata uygun olarak herhangi bir aksamaya meydan verilmemesi yürütülmesi gerekli görülmektedir.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Ziya SELÇUK
Bakan

Dağıtım:

Gereği:

A ve B Planı

Bilgi:

Sağlık Bakanlığı

Tarım ve Orman Bakanlığı